

Bilancia roka 2020: sektor mlieka

Zväzy a združenia budú v rámci koncoročnej bilancie hodnotiť odchádzajúci rok 2020, jeho pozitíva a negatíva. Zároveň predstavia svoj názor, aké by mali byť priority štátu pre rok 2021.

Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka

Čo pozitívne priniesol pre Váš zväz rok 2020?

Rok 2020 - poznačený pandémiou COVID 19, bol mimoriadne zložitý a preto sa v ňom dosť ťažko hľadajú pozitíva.

Ale pri troške nadhľadu a s odstupom času by sme mohli považovať za pozitívne hlavne to, že podnikom sa aj napriek prísnyh hygienickým a epidemiologickým opatreniam a s personálnymi a organizačnými komplikáciami podarilo zabezpečiť fungovanie prevádzok a výrobu mlieka. Hlavne počas prvej vlny pandémie podniky prvovýroby čelili nedostatku dezinfekčných prostriedkov, ochranných pomôcok a z dôvodu uzatvorenia škôl a predškolských zariadení a karanténnych opatrení aj nedostatku pracovníkov. Bola to pre nich doslova nová situácia a boli nútené zavádzať nespočetné množstvo opatrení na to, aby nahradili pracovníkov, aby ochránili ich zdravie a popritom zabezpečili starostlivosť o zvieratá a produkciu mlieka. Druhá vlna COVID 19 je síce o niečo jednoduchšia v tom, že už nie sú až také veľké problémy so zabezpečením dezinfekčných prostriedkov a ochranných pomôcok, ale na druhej strane sú tu z dôvodu vyššej miery nákazy pretrvávajúce personálne problémy.

Pozitívom bolo aj to, že napriek zložitej situácii v podnikoch prvovýroby a spracovania mlieka, komplikáciám na hraniciach v rámci zahraničného obchodu a neistote na trhu s mliekom, sa nám spoločnými silami podarilo zabezpečiť, aby sa mlieko a mliečne výrobky dostali až k spotrebiteľovi.

V tomto ťažkom roku sa dá považovať určitým spôsobom za pozitívne aj to, že napriek tlaku na nákupné ceny mlieka u nás aj v zahraničí neklesli nákupné ceny mlieka príliš hlboko pod úroveň minulého roka.

Faktom však zostalo, že tieto ceny ani po započítaní podpory ešte stále nepokrývajú priemerné výrobné náklady. A tie sa v roku 2020 z dôvodu nárastu personálnych nákladov, nárastu cien energií a tiež nákladov na hygienické, dezinfekčné prostriedky a ochranné pomôcky dosť výrazne zvýšili.

Rok 2020 bol pre prvovýrobcov mlieka čiastočne pozitívny aj z pohľadu štátnej pomoci. Naše dlhodobé argumenty o potrebe podpory kadáverov, poistného, kontroly úžitkovosti a navýšenia normatífov podpory na Zelenú naftu boli aspoň čiastočne vyslyšané. Aj keď napríklad nedošlo k navýšeniu normatífov na všetky kategórie hovädzieho dobytku s trhovou produkciou mlieka a v objemoch, ktoré sme požadovali ešte od roku 2018, vnímame to ako prvý krok a súčasť zvýhodnenej podpory sektorov poľnohospodárstva s vysokou potrebou pracovnej sily, medzi ktoré prvovýroba mlieka a chov zvierat bezpochyby patrí.

Čo negatívne priniesol rok 2020?

Za najväčšie negatívum roka 2020 považujeme postoj nášho rezortného ministerstva k riešeniu situácie na zníženie negatívnych dopadov pandémie COVID 19 na sektor poľnohospodárstva.

Napriek tomu, že Európska únia umožnila členským štátom kompenzácie na zmiernenie dopadov koronakrízy, Slovensko nenasledovalo vzor iných európskych krajín. Slovenskí poľnohospodári nedostali žiadnu kompenzáciu.

Určite nie je potrebné presviedčať poľnohospodárov o tom, že hlavne podniky so živočíšnou výrobou mali a stále ešte majú sťažené podmienky na zabezpečenie plného fungovania prevádzok na chov zvierat a produkciu mlieka. Medzi organizačne a finančne najnáročnejšie sa dá určite zaradiť vytváranie záložných pracovných tímov, zriaďovanie karanténnych centier a zabezpečovanie

ochranných pomôcok a dezinfekčných prostriedkov.

Je smutné, že naše rezortné ministerstvo riešilo zmiernenie negatívnych dopadov koronavírusovej epidémie na poľnohospodárske podniky prostredníctvom podpory investícií cez podopatrenie 4.1. Plánu rozvoja vidieka. Toto opatrenie sa ani náznakom nedá považovať za kompenzačné. Je skôr diskriminačné, pretože zbytočne umocňuje existujúce napätie medzi malými a väčšími poľnohospodármi. SZPM presadzoval kompenzáciu negatívnych dopadov koronavírusovej epidémie na poľnohospodárske podniky formou podpory personálnych nákladov pracovníkov. Žiaľ, toto sa nám nepodarilo...

Okrem toho zväz predložil tento rok viaceré návrhy opatrení, ktorých cieľom malo byť napríklad riešenie personálnych problémov počas koronakrízy. Návrh na prechodné navýšenie limitu nadčasových hodín, návrh na zvýšenie limitu možnosti odpracovaných hodín formou dohôd o vykonaní práce a dohôd o pracovnej činnosti mal riešiť náhradu práceneschopných pracovníkov z dôvodu starostlivosti o maloleté deti kvôli zatvoreným školám a škôlkam. Ani tieto opatrenia sa nám však nepodarilo presadiť.

V čom vidíte priority pre rok 2021?

Rok 2021 bude dôležitý z pohľadu tvorby programových dokumentov novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky. Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka má ambíciu byť aktívnym partnerom pri tvorbe Strategického plánu. Cieľom našej snahy je presadzovanie záujmov slovenských prvovýrobcov mlieka a dosiahnutie takých podnikateľských podmienok, ktoré zabezpečia ich konkurencieschopnosť so svojimi európskymi kolegami.

V dlhodobom horizonte budeme presadzovať všetky dostupné národné aj európske opatrenia a formy priamej aj nepriamej podpory s cieľom odstránenia existujúceho investičného dlhu a zlepšenia situácie v sektore prvovýroby mlieka.

V horizonte budúceho roka máme ambíciu nájsť vhodné opatrenia hlavne v rámci schém štátnej pomoci. Budeme sa snažiť presadiť prijateľný nástroj na kompenzácie negatívnych dopadov pandémie COVID 19 na podniky prvovýroby. Do úvahy pripadá aj snaha o ďalšie navýšenie noriem na jednotlivé kategórie hovädzieho dobytku v rámci Zelenej nafty, navýšenie podielu podpory na kontrolu užitočnosti či motivačného nástroja na zvýšenie kvality a welfare zvierat.

Za pochopenie a podporu sú z hľadiska budúcnosti sektora mlieka slovenskí prvovýrobcovia mlieka ochotní vyrábať mlieko a podieľať sa na zabezpečení sebestačnosti, prispieť k zlepšeniu životného prostredia a klímy prostredníctvom produkcie kvalitnej organickej hmoty určenej na zlepšenie kvality pôdy a prispieť k posilneniu sociálno-ekonomickej štruktúry vidieckych oblastí.